

ligheden for at tilsidesætte eller lempe en aftale burde give domstolene hjemmel til i øvrigt at ændre aftalen. Ægteskabslovens § 58 indeholder således en regel, der åbner mulighed for at ændre åbenbart urimelige aftaler mellem ægtefæller om fordeling af formue, bidragspligt og andre vilkår i forbindelse med separation og skilsmisse. Efter justitsministeriets opfattelse vil en adgang til at tilsidesætte en aftale helt eller delvis i langt de fleste tilfælde være tilstrækkelig til at varetage de hensyn, der ligger bag generalklausulen. Så længe der ikke foreligger erfaringer med den ny generalklausul, finder man derfor ikke at burde stille forslag om en regel, der inden for formuerettens område giver mulighed for at ændre en forpligtelse ud over, hvad der følger af adgangen til helt eller delvis at tilsidesætte en aftale. Er der således aftalt et urimeligt lavt vederlag for en ydelse, bør vederlaget ikke med hjemmel i generalklausulen kunne forhøjes. Derimod vil domstolene ved afgørelsen af, om den modstående forpligtelse skal tilsidesættes, kunne tage hensyn til, om vederlaget er rimeligt. Justitsministeriet har endvidere på grundlag af de nordiske drøftelser overvejet, om det udtrykkeligt burde angives i generalklausulen, at der ved afgørelsen af, om en aftale skal tilsidesættes, skal lægges vægt på, om den ene af parterne indtager en underlegen stilling,

f. eks. i tilfælde, hvor en forbruger indgår aftale med en erhvervsdrivende på grundlag af en standardkontrakt. Det fremgår af redegørelsen, side 26, at dette forhold ved anvendelsen af generalklausulen er en af de omstændigheder, som der i almindelighed bør lægges vægt på. Justitsministeriet har ikke fundet det påkrævet udtrykkeligt at fremhæve dette moment ved siden af de i stk. 2 nævnte forhold.

Som konsekvens af forslaget om den ny generalklausul foreslås de gældende regler i §§ 36 og 37 ophævet. Endvidere foreslås de gældende generalklausuler bortset fra aftalelovens § 33 ophævet, jfr. forslagets § 4. Endelig foreslås udtrykket „utilbørligt“ i § 38 ændret til „på urimelig måde“. Der henvises herom til redegørelsens side 25-26.

Justitsministeriet har efter forhandling med præsidenten for sø- og handelsretten i København ikke fundet grundlag for at foreslå den særlige kompetenceregulering i aftalelovens § 36, stk. 2, jfr. § 38, stk. 1, 3. pkt., overført til retsplejeloven.

Til § 4.

Ophævelsen er en konsekvens af forslaget til en ny generalklausul i aftaleloven, jfr. § 2, nr. 2. Der henvises til den foreløbige redegørelse om formuerettens generalklausuler s. 24.